

ČASTNI ČLANI ANDRAGOŠKEGA RUŠTVA SLOVENIJE

Izvršilni odbor Andragoškega društva Slovenije je na svoji 7. seji, 25. januarja, predlagal, da podelimo nazive častnih članov in članic nekaterim, ki so zaslužni bodisi za razvoj ADS bodisi za razvoj izobraževanja odraslih in andragogike. Letna Skupščina ADS je predlog Izvršilnega odbora soglasno potrdila, tako so od 30. avgusta dalje Tilka Blaha, Štefan Huzjan, prof. dr. Ivan Kejžar, prof. dr. Ania Krajnc, Marjan Lah, Dunja Simsič, mag. Jože Valentincič in Marija Vogrič prvi častni članice in člani društva. Objavljamo utemeljitve, ki jih je pripravil IO ADS.

Tilka BLAHA

Med tistimi, ki so takoj po Drugi svetovni vojni delovali na področju izobraževanja odraslih, je bila ena najbolj aktivnih Tilka Blaha. S srcem in dušo se je posvetila tej dejavnosti, ki jo v teh zgodnjih obdobjih razvoja andragogike pri nas lahko označimo predvsem kot kulturno in prosvetiteljsko delo. Tilka Blaha je tudi kasneje, ves čas svojega aktivnega obdobja pred upokojitvijo, delovala na vodstvenih položajih tako v izobraževanju odraslih kot tudi v dejavnostih za razvoj človekovih pravic. Tako je seveda bila tudi med pobudniki, ustanovitelji in nosilci Andragoškega društva Slovenije, njegov razvoj pa je aktivno spremljala tudi kasneje, vse do danes. Bila je ena od predsedujočih v Andragoškem društvu Slovenije v prvih desetih letih njegovega delovanja, a tudi ko ni bila nosilka najvišje društvene funkcije, je tesno sodelovala z društvom in pospeševala njegovo povezovanje z drugimi sorodnimi organizacijami. To so ji omogočali položaji, ki jih je zasedala bodisi v Zvezi delavskih univerz Slovenije bodisi v kulturno-prosvetnih organizacijah (tedanji Zvezi Svobod in prosvetnih društev) bodisi v Zvezi sindikatov Slovenije. Povsod, kjer je delovala, je delovala v korist razvoja izobraževanja odraslih in si prizadevala, da je Andragoško društvo Slovenije dobivalo družbeno veljavo in podporo. Tilka Blaha je bila eden tistih stebrov, brez katerih ne bi bilo mogoče zgraditi Andragoškega društva Slovenije in ki so mu postavili temelje za vse njegovo nadaljnje delovanje.

Štefan HUZJAN

Funkcijo predsednika Andragoškega društva Slovenije je prevzel leta 1977, to je bilo v času, ko je bilo v društvu čutiti nekakšno stagnacijo po začetnem zagonu in desetletnem delovanju. Bil je predsednik društva le šest let, a v teh letih je prav preporodil društvo in njegovo delo. Pripeljal ga je od sorazmerno majhne in šibko organizirane organizacije do programsko in organizacijsko urejenega ter samostojnega in aktivnega stanovskega združenja. Poleg tega, da je društvo organizacijsko uredil in ga postavil na trdnejše gmotne temelje, je zaslužen tudi za razširitev koncepta in dejavnosti društva: medtem ko je

pred njegovim nastopom v društvenem delovanju še prevladoval kulturno-prosvetiteljski koncept in se je društvo povezovalo predvsem z delavskimi univerzami in spodbujalo predvsem programe splošnega izobraževanja, je Andragoško društvo Slovenije pod Huzjanovim vodstvom uspelo povezati vse dejavnosti izobraževanja odraslih v Sloveniji, tudi tiste v podjetjih in različnih drugih ustanovah in za potrebe zaposlenih. Med številnimi novostmi, ki jih je vpeljal, jih omenimo le nekaj: spodbudil je ustanavljanje podružnic in komisij (tedaj je začela v Mariboru delovati prva podružnica društva), organiziral akcije za povečanje članstva, uveljavil aktivnosti Andragoškega društva Slovenije pri preobrazbi vzgoje in izobraževanja, začel izdajati informacijski bilten za člane z naslovom ADS Informacije, dal je pobudo za ustanovitev strokovne revije za izobraževanje odraslih. Štefan Huzjan, ki je bil tudi po prenehanju funkcije predsednika intenzivno dejaven v društvu vse do leta 1991 (med drugim je bil tudi predsednik gospodarske komisije), je zaslužen predvsem za temeljito prenovitev dela Andragoškega društva Slovenije po obsegu in kakovosti. V svoji tedanji ustanovi – Izobraževalnem centru Ljubljanske banke – je dve leti gostil Zvezo andragoških društev Jugoslavije in ji dajal poleg materialne podpore tudi pomoč pri izpeljavi njenega programa.

Ivan KEJŽAR

Je eden pionirjev razvoja izobraževanja odraslih pri nas in tako tudi razvoja Andragoškega društva Slovenije. V obdobju nastajanja Andragoškega društva Slovenije, to je konec 60-tih let, je zaslužen za njegovo povezavo s prej delujočim Društvom organizatorjev izobraževanja in kasneje z drugimi asociacijami, zlasti s Skupnostjo izobraževalnih centrov Slovenije in Zvezo društev kadrovske delavcev Slovenije. Najbolj aktiven je bil pri izobraževanju in usposabljanju izobraževalcev odraslih na Fakulteti za organizacijske vede v Kranju pri Univerzi v Mariboru, kjer je med drugimi predmeti predaval predmet 'Organizacija izobraževanja'. V več zavodih za organizacijo in izobraževanje - med temi tudi na Zavodu za šolstvo SRS – je deloval kot organizacijski in pedagoški svetovalec. Njegovo poglobljeno raziskovalno področje je bilo 'sistem in organizacija izobraževanja v podjetju'. Mnogi posveti, seminarji in strokovna srečanja so bili v začetnem obdobju delovanja Andragoškega društva Slovenije izpeljani s sodelovanjem Ivana Kejžarja in FOV, ustanove, kjer je deloval do upokojitve in kjer je aktiven še danes. Za strokovno delo na področju izobraževanja odraslih v Sloveniji je prejel več nagrad, med temi Nagrado Ivana Bertona (1988), Nagrado Republike Slovenije na področju šolstva za življenjsko delo na področju izobraževanja odraslih ter Priznanje Andragoškega centra Republike Slovenije za izjemne strokovne ali promocijske dosežke pri bogatitvi znanja drugih ((obe leta 2002). Dejavnost Ivana Kejžarja v Andragoškem društvu Slovenije se ne kaže toliko v prevzemanju vodstvenih vlog kot v tem, da je z društvom povezan ves čas, od njegovih začetkov pa vse do danes.

Ana KRAJNC

Ttako ob vstopu v Andragoško društvo Slovenije je postala njegova ne le zelo aktivna članica, temveč tudi nosilka strokovnih pobud in projektov. Domala ves čas, odkar je v društvu, je bila članica vodstvenih organov Andragoškega društva Slovenije, v enem obdobju tudi njegova predsednica. Bila je tudi predsednica Komisije za mednarodno sodelovanje. Tako je na neki način ves čas vplivala na delo društva, zlasti pa je bila ena ključnih oseb pri strokovni krepitvi Andragoškega društva Slovenije ter pospeševalka razvoja andragoške stroke in strokovnega dela ne le v društvu, temveč tudi v Sloveniji nasploh. Prevezemala je najbolj zahtevne strokovne naloge in bila tako nosilka številnih referatov na strokovnih posvetih in strokovnih tem pri izobraževanju članov društva ter pri reševanju njihovih in društvenih strokovnih vprašanj. Poleg tega najširšega razpona delovanja ima še posebne zasluge na dveh področjih. Bila je pobudnica za ustanovitev slovenske Univerze za tretje življenjsko obdobje, ki je v začetni fazi svojega delovanja delovala pri Andragoškem društvu Slovenije, kot njegova sekcija. Druga zelo pomembna vloga pa je bila ta, da je povezovala delovanje Andragoškega društva Slovenije s sorodnimi dejavnostmi (strokovnimi organizacijami, združenji, posamezniki) v tujini in v drugih jugoslovanskih republikah; bila je članica vodstvenih organov v najpomembnejših asociacijah andragogov v svetu. Le njej je iz Slovenije pripadla odgovorna in častna naloga, da je predsedovala Zvezi Andragoških društev Jugoslavije. Za svoje zasluge je prejela najvišje republiško priznanje v vzgoji in izobraževanju – Žagarjevo nagrado za področje izobraževanja odraslih (1988), v istem letu je dobila tudi najvišje priznanje Zveze andragoških društev Jugoslavije. Leta 1995 je udeležila dolgoletno željo slovenskih andragogov in skupaj z Andragoškim društvom Slovenije, kot ustanoviteljem, ustanovila prvo slovensko andragoško revijo Andragoška spoznanja. Ana Krajnc si zasluži laskavi naziv ambasadorke slovenske andragogike v svetu.

Marjan LAH

Marjan Lah je bil dolga leta na vodstvenih položajih Zveze delavskih univerz Slovenije. Od leta 1971 do 1978 je bil predsednik Sveta Zveze delavskih univerz Slovenije, potem, ko je bila ta funkcija opuščena, pa je bil predsednik Izvršilnega odbora Zveze. V tistem času je bila Zveza delavskih univerz domicilna ustanova za Andragoško društvo Slovenije. Tam je bil njegov sedež, a tudi dejavnosti društva so bile tesno povezane z dejavnostjo Zveze. Na tak način je bil Marjan Lah ne le tesno povezan z delovanjem Andragoškega društva Slovenije, temveč je bil z njim povezan tudi organizacijsko, vsebinsko in finančno. Andragoško društvo Slovenije je bilo tedaj na neki način odvisno od Zveze, kot vodilni mož Zveze je imel Marjan Lah hkrati tudi odločilno vlogo pri delovanju in razvoju društva. Vemo pa, da je bila

Zveza delavskih univerz tedaj zelo močna strokovna organizacija, ki je odločilno vplivala na razvoj izobraževanja odraslih v Sloveniji. V tej povezavi je bil Marjan Lah eden najbolj zaslužnih za razvoj andragogike in izobraževanja odraslih v Sloveniji.

Dunja Simšič

Bila je zelo aktivna tajnica Andragoškega društva Slovenije že v prvem desetletju njegovega delovanja, to funkcijo je opravljala od leta 1975 do 1980. Je med soustanoviteljica Andragoškega društva Slovenije v njegovem drugem obdobju, ki se je začelo leta 1978 pod predsedovanjem Štefana Huzjana. V tem času je bila še posebno aktivna pri organiziranju visokošolskega izobraževanja odraslih v Sloveniji, ki je potekalo v sodelovanju z Reško fakulteto za industrijsko andragogiko, saj tedaj še nismo imeli programa andragogike na Filozofski fakulteti v Ljubljani. S to dejavnostjo je pomembno vplivala na razvoj andragoških kadrov v Sloveniji. Je soavtorica različnih programov za usposabljanje odraslih, še posebno za usposabljanje učiteljev s področja didaktike in metodike poučevanja in tudi drugega izobraževanja s pedagoško-andragoško vsebino, kasneje tudi računalniškega opismenjevanja slovenskih pedagoških delavcev. To so ji omogočala mesta samostojne strokovne sodelavke ter vodje skupine za splošno izobraževanje in skupine za verifikacijo tečajev tujih jezikov pri Zvezi delavskih univerz Slovenije kot tudi pri Ministrstvu za šolstvo, znanost in šport in pri Zavodu Republike Slovenije za šolstvo. Kot avtorica in soavtorica je sodelovala pri več publikacijah, v nekaterih, kot ista Izobraževanje in poklicno usmerjanje žensk ter Družbenopolitična angažiranost žensk v Socialistični republiki Sloveniji, je povezovala svoje pedagoško in andragoško znanje z družbeno aktualno vsebino. To kaže tudi Okvirni program vzgoje in izobraževanja občanov za varstvo in humanizacijo človekovega okolja (1978), ki je bil prvi takšen program v Jugoslaviji.

Jože VALENTINČIČ

Je prvi predsednik Andragoškega društva Slovenije in bo kot tak trajno zapisan v zgodovino razvoja izobraževanja odraslih v Sloveniji. Ko analiziramo ustanovitvene dokumente in program, ki si ga je zastavilo Andragoško društvo Slovenije že ob začetku svojega delovanja, se ne moremo načuditi tako vizionarstvu kot tudi zrelosti, ki se zrcalita v njem. Toda to je bilo tudi sicer značilno za Jožeta Valentiniča. In če se vprašamo, kako je bilo to mogoče, saj si v času, ko je začel delovati Jože Valentinič, v Sloveniji še ni bilo mogoče pridobiti formalne andragoške izobrazbe, kaj šele specializacije, je odgovor na dlani: to mu je omogočil tisti pravi občutek za značilnosti in posebnosti izobraževanja odraslih, ki odlikuje prav pionirje andragogike vsepovsod po svetu. To je tudi

najustreznejša podlaga, da si znanje in izobrazbo pridobiš na andragoški način, to je predvsem z vztrajnim samostojnim izobraževanjem in učenjem ob delu. Jože Valentinič je pravi in pristni pionir izobraževanja odraslih in predvsem nosilec njegovega razvoja v praksi v Sloveniji, še posebno v času, ko je začelo delovati Andragoško društvo Slovenije. Odločilno vlogo je imel tako pri razvijanju izobraževanja odraslih v delavskih univerzah kot tudi v šolah; na obeh področjih je imel dolga leta vodstveni položaj. Tako je bilo tudi v društvu, saj je bil nosilec različnih najpomembnejših funkcij v Andragoškem društvu Slovenije v prvih petnajstih letih njegovega delovanja, od leta 1968 do 1983 (poleg predsedovanja je bil še podpredsednik in dolgoletni član izvršilnega odbora). Bil pa je ves čas, v času njegove aktivne delovne dobe in tudi še kasneje, nosilec različnih izobraževalnih in drugih projektov ter referatov in predavanj. Je drugi dobitnik najvišjega republiškega priznanja v vzgoji in izobraževanju – Žagarjeve nagrade – za področje izobraževanja odraslih (1986). Ob Tilki Blahi je Jože Valentinič drugi nosilni steber, ki je postavil trdne temelje vsemu nadaljnjemu delovanju Andragoškega društva Slovenije.

Marija VOGRIČ

Kjer je volja, je pot, bi lahko rekli za Marijo Vogrič, če želimo opisati njen značaj in hkrati tudi prispevek k razvoju Andragoškega društva Slovenije in tudi izobraževanja odraslih v Sloveniji. Tudi za njeno označitev ni toliko pomembno to, da je bila članica izvršilnega odbora društva v enem najbolj intenzivnih obdobjih njegovega delovanja, to je v 80-tih letih. Mnogo bolj pomembno je to, da je bila nenehno živ in iščoč duh, kar ji je omogočilo, da je bila pobudnica in nosilka številnih zamisli in akcij za razvoj izobraževanja odraslih. Prva predsednica in ustanoviteljica zelo aktivne Sekcije za izobraževalno tehnologijo (1984) in nosilka številnih projektov na tem področju, tako izobraževalnih kot tudi organizacijsko-izvedbenih. Je ena tistih, ki so z lastnim zgledom ne le spodbudili temveč tudi v praksi izpeljali novo organizacijsko shemo in členitev Andragoškega društva Slovenije in njegov razvoj ter decentralizacijo delovanja na podružnice, sekcije in komisije. Bila je prva predsednica Komisije za politiko in sistem izobraževanja odraslih ter pobudnica ustanovitve podružnice za Obalno-Kraško območje in njena zelo aktivna članica in organizatorica. Še bolj pa je svojo andragoško in hkrati umetniško-ustvarjalno naravo uveljavila kot ustanoviteljica in nekajletna voditeljica Sekcije za učno in izobraževalno tehnologijo. Tu ni bila samo učiteljica in voditeljica, temveč tudi ustvarjalka projektov, ki so temeljili na uporabi avdio-vizualnih sredstev; bila je živ zgled, kako se uspešno izdelata filmski ali video projekt. Marija Vogrič je bila prva dobitnica najvišjega republiškega priznanja v vzgoji in izobraževanju – Žagarjeve nagrade – za področje izobraževanja odraslih (1982). Bila je tudi med tistimi, ki so dobili priznanje Andragoškega društva Slovenije že prvo leto, ko so bila ta priznanja podeljena (1987). Vsa

leta je bila zelo aktivna članica društva in sodelavka, pogosto pa tudi nosilka različnih programov dejavnosti Andragoškega društva Slovenije (zlasti za izobraževanje andragogov in pri strokovnih posvetovanjih) in drugih njegovih projektov. Je tudi ena od »duš« Andragoškega društva Slovenije, kar še posebno velja za obdobje njegovega razcveta v osemdesetih letih.

Zoran Jelenc, predsednik IO ADS